

Tahaks olla ilus ja terve

Suve haripunktis, mida oleme kaua igatsenud, kerkivad paljudel esile terviseprobleemid – kõrge vererõhk ja kolesterooli ülemäärane tase, südame rütmihäired ja muud tõsised vaevused, rääkimata rannas peesitaja tselluliidimurest.

Toitumise vead, haigused ja stress paistavad välja meie kehahoiakust ja näoilme. Tahaksime ju ikka ilusad olla, aga see söök, mis meid kenaks teeb, on ühtlasi tervislik. See peletab eemale kardetud kurje haigusi või lükkab nende tekke edasi kaugemale tulevikku.

Enamasti me armastame toitu, millega lapsest saadik harjunud oleme. Hiljem on toitumise viise raske muuta.

Seepärast nautige kogu perega kodus valmistatud mitmekesiseid roogi, et lapsed juba maast madalast saaksid kasulike viljade ja marjade meki suhu. Üksluine elu ja toit on rõõmuvaesed.

Loodus on suvisel ajal eriti helde, metsa- ja aiaandide valik pööraselt rikkalik. Järjest valmivad nüüd soojalembesed kultuurid – kurgid, oad, tomatid, kabatsokid, baklažaanid. Kasutage neid argimenüüs ja ülejääk pange tagavaraks, et sahver poleks talvel tühjust täis.

Parimaid moose, kompotte või hoidiseid saate sellest toorainest, mida olete ise kasvanud, õigel hetkel ära korjanud ja säilituseks valmis seadnud.

KADRIN LINNA

LUGEJA KÜSIB

Kirsipuid kimbutab lehevarisemistõbi

SVEN ARBET

Juba juuli esimestel päevadel hakkasid kirsipuude lehed osaliselt kolletama. Neid ilmub järjest juurde ning nad langevad maha. Lehtedel on näha tumedaid täpikesi. Kas süüdi on liigne kuumus või kuivus või mõne toitainepuudus või on tegu hoopis mingi haigusega? Kuidas mõjub puudele lehtede enneaegne kaotus? Mida ette võtta?

Vastab

VÄINO PALLUM

Kirjale lisatud kollakate täpiliste lehtede põhjal saab väita, et tegu on seenhaigusega, kirsipuu-lehevarisemistõvega, mida tekitab seen *Blumeriella jaapii*. Haigus tabab nii hapu- kui maguskirsipuid, harvem nende naabruses olevaid ploomi- ja kreegipuid.

Lehtede ülaküljele tekib arvukalt väikesi violetjaid kuni punakaspruune täpikesi ja väikseid ümaraid laigukesi läbimõõdus 0,5–2 mm. Haiguse süvenedes võivad laigukesed liituda. Laiukude vastas lehe alaküljel moodustuvad patogeeni lülieostega eospadjanid, mis võivad olla värvuselt hallikad kuni roosakasvalkjad.

Nakatunud lehed kolletuvad ja varisevad juba juulis. Lehtede varajase kaotamise tõttu jäävad viljad väikeseks. Ka järgmise aasta saak väheneb tugevasti. Noored võrsed ei puitu korralikult ja võivad talvekülmast kahjustuda. Taolised puud aga haigestuvad kergesti ka hõbelehisusse.

Haigusetektaja seen nakatab veel kirsivilju. Eriti kannatavad selle all hilised sordid. Viljadele tekivad sissevajunud pruunikad laigukesed. Kirsid pehmenevad, muutuvad vesiseks, lõpuks pruunistuvad üleni.

Lehevarisemistõbi levib kiiresti sademeterikkal kasvuperioodil, lisaks

soodustavad seda puudulik agrotehnika ja muude puud nõrgestavate tegurite kokkusattumus.

Tänavune niiske ja jahe kevad oli just nagu loodud selle haiguse arenguks.

Patogeen talvitub peamiselt varisenud lehtedel kott- ja lülieostena. Need nakatavad puud aprilli lõpul või mai algul pärast esimest sooja vihma.

Kasvuperioodil kandub nakkus edasi lülieostega, vahendajaks tuul ja veepiisad. Eriti õrnad haiguse suhtes on noored lehed.

Sortidest on lehevarisemistõvele vastuvõtlikumad 'Läti madalkirss' ja 'Kampesur', vastupidavam aga 'Nõmme liivakirss'.

Haiguse vastu aitab, kui hoiate puuvõrad optimaalse tihedusega, et vihma järel saaksid lehed kiiresti kuivada.

Varisenud lehed koguge kokku, komposteerige või põletage sügisel.

Sügisel kaks nädalat enne lehtede täielikku varisemist pritsige puud karbamiidilahusega (400 g/10 l).

Kevadel enne puude õitsemist, kui õienupud on juba eraldunud, pritsige puud Chorus 75 WGga (2–4 g/10 l) või Topas 100 ECga (6–8 ml/10 l). Kohe pärast õitsemist korra pritsimist Topas 100 ECga.